

כ' באב, התשפ"ו
03/08/2026
סימוכין: 395360226

קול קורא - שיתוף ציבור בעניין מפת אזורי הגידול הגיאוגרפיים של יין בישראל

בהמשך לקול הקורא מתאריך 22 באוקטובר 2025 בנושא מפת אזורי הגידול הגיאוגרפיים של יין בישראל, הקימו מערך רגולציה משקית (מזון ותמרוקים, במשרד הבריאות) ומשרד החקלאות וביטחון המזון ועדה מקצועית במטרה לבחון באופן מעמיק את הערות הציבור שהתקבלו ולגיבוש המלצות בנושא. הקמת הוועדה נעשתה נוכח החשיבות המקצועית, הכלכלית והרגולטורית של הגדרת אזורי גידול גיאוגרפיים ליין בישראל, ובהתאם לסמכותו של מערך הרגולציה במשרד הבריאות כגורם המוסמך לקביעת דרישות הסימון בתחום היין, לרבות סימון אזורי גידול גיאוגרפיים, מכוח הוראות החקיקה והתקינה החלות.

מטרת הוועדה הייתה לגבש תשתית מקצועית, מבוססת, שקופה ואחידה לקביעת מפת אזורי הגידול הגיאוגרפיים של יין בישראל, אשר תשקף את המאפיינים הגיאוגרפיים, האקלימיים, החקלאיים וההיסטוריים של אזורי הגידול השונים. במסגרת עבודתה, בחנה הוועדה את הערות הציבור שהתקבלו, פרקטיקות מקובלות במדינות יין מובילות בעולם, נתונים מקצועיים ועמדות מומחים, במטרה לגבש הסדר שיתרום לשקיפות לצרכן, ימנע הטעיה, יחזק את יכולות הפיקוח והאכיפה ויתמוך בהתפתחות ענף היין בישראל. בתום עבודתה, גיבשה הוועדה המלצות למפת אזורי גידול מעודכנת, המצורפת לקול קורא זה, ומערך הרגולציה מבקש לקבל את התייחסות הציבור להצעה טרם גיבוש ההסדרה הסופית.

הגדרת אזורי הגידול מהווה נדבך מרכזי ביצירת "הטרואר הישראלי", בהתאם לעקרונות המקובלים במדינות יין מובילות בעולם, ותורמת לחיזוק הזיקה בין מאפייני היין לבין האזור הגאוגרפי שבו גודלו הענבים.

מפות אזורי היין המעודכנות

כאמור, בהתאם להערות שהתקבלו ובהתאם לעבודת הוועדה ולאור מסקנותיה, אזורי היין של ישראל חולקו לשלוש תתי-קטגוריות מדרגיות:

אזורים גאוגרפיים (אזורי על)- אזורים אלו הוגדרו ושורטטו ע"פ עקרונות גאוגרפיים, חקלאיים, אקלימיים והיסטוריים כך שייוצר כיסוי מלא לכל ארץ ישראל (סמס' 1).
אזורי משנה- גבולות המאפיינים אזורי גידול יין ייחודיים; באזור זה מגודלים 500 דונם כרמי יין (לכל הפחות), לאזור מאפייני אקלים וקרע ייחודיים והוא מתחשב גם בגבולות טופוגרפיים, גאוגרפיים והיסטוריים (אם יש) (סמס' 2).

תת אזור משנה- במידה ובתוך אזור משנה מוגדר ישנה הצדקה להפרדה לתתי אזורים הנובעת מאפיון אקלימי/קרעי מובהק (לשלבים מאוחרים יותר).

הקריטריונים לבחינת אזורי הגידול הגיאוגרפיים

מאפיינים אקלימיים- טמפרטורות, משקעים, לחות, משטר רוחות, הפרשי טמפרטורה בין יום ללילה ותנאי אקלים ייחודיים לאזור.

מאפייני קרקע- סוגי קרקע, הרכב גיאולוגי, עומק הקרקע, ניקוז, פוריות ותכונות נוספות המשפיעות על גידול הגפן

טופוגרפיה וגובה- תוואי השטח, שיפועים, רכסים, עמקים וגובה מעל פני הים.

רציפות גיאוגרפית- יצירת אזורים בעלי זיקה מרחבית ומאפיינים משותפים, תוך קביעת גבולות ברורים הניתנים לזיהוי וליישום.

מאפיינים היסטוריים ומסורת גידול- התחשבות באזורי גידול יין בעלי זיהוי ומוניטין היסטורי בענף היין הישראלי.

היקף הפעילות החקלאית- לצורך הגדרת אזור משנה, נבחנה, בין היתר, קיומה של מסה קריטית של כרמי יין בהיקף של לפחות 500 דונם.

יכולת פיקוח ועקיבות- קביעת גבולות הניתנים לזיהוי, בקרה ואימות לצורך יישום דרישות הסימון בהתאם לתקן היין.

מאפייני אזורי המשנה על פי הקריטריונים שנקבעו

אזור משנה	גבולות אזור המשנה	מאפייני אקלים	מאפייני קרקע	מאפיינים ייחודיים
אזור על: הגולן (Golan): מצפון וממזרח קו הגבול (עם סוריה), ממערב ומדרום קו גובה 300 מ'.				
גולן עליון (Upper Golan)	קו גובה מעל 500 מ'; מצפון וממזרח הגבול עם סוריה.	ים-תיכוני ממוזג, גשום מאוד בחורף (עד 1200 מ"מ), שלג בחורף (צפון הגולן) ולילות קרים בקיץ.	בזלתית/טופית עשירה, מנקזת היטב.	עומס חום נמוך במיוחד בקיץ, הפרשי טמפ' יום-לילה – אידאלי לאיכות ענבים.
גולן תחתון (Lower Golan)	קו גובה מתחת ל- 500 מ'; ממזרח הגבול עם סוריה, מדרום וממערב קו גובה 300 מ', מצפון קו גובה 500 מ'.	ים-תיכוני ממוזג, גשום וקר בחורף. בקיץ טמפ' מתונות ולחות נמוכות.	קרקעות בזלתיות כבדות לרוב על תשתית אבן גיר.	

אזור על: הגליל (Galilee): מצפון קו הגבול (לבנון), ממזרח גבול אזור העמקים (עמק החולה ועמק הירדן), ממערב מורדות הכרמל-כביש 70, מדרום מורדות הר תבור ורמת סירין-כביש 75-עמק יזרעאל עד קו גובה 200 מ'.

גליל עליון מזרחי (Upper Eastern Galilee)	מצפון קו הגבול, ממזרח ומדרום קו גובה 300 מ', ממערב קו פרשת המים.	ים-תיכוני קריר וממוזג, גשום ולעיתים מושלג.	לרוב טרה רוסה על סלעי גיר, באזורים מסוימים בזלתית. תנאי ניקוז טובים	חורף קר ומגוון טופוגרפי וקרקעי עשיר.
גליל עליון מערבי (Upper Western Galilee)	מצפון קו הגבול, ממזרח קו פרשת המים, ממערב ומדרום קו גובה 300 מ'.	ים-תיכוני קריר וממוזג, גשום מאוד, השפעה חזקה מהים (לחות וטמפ' מתונות).	טרה רוסה על סלעי גיר	
גליל תחתון (Lower Galilee)	מצפון כבישים 77 ו- 79, מדרום וממזרח מדרונות מעל 150 מ', גובל בעמק יזרעאל.	חם יחסית, הבדלים בין לילה ליום, לחות משתנה.	גירית עם רנדזינה (קרקע רדודה שמתפתחת לרוב על סלעי גיר), עמקי סחף.	עומס חום בקיץ, אך עם זרימת אוויר מערבית

אזור על: הכרמל (Mount Carmel): מצפון תחילת רכס הכרמל הגובל בנשר ובטירת הכרמל, ממזרח מורדות הכרמל מגובה 100 מ' ומעלה (כביש 66/75), מדרום המורדות הדרומיים של ואדי ערה עד לקו הירוק (נחל בחן) ונחל אלכסנדר מדרום-מערב, ממערב כביש 4 (עם מובלעת בין מחלף פורדיס למחלף זכרון יעקב).

לב הכרמים ההיסטוריים באזור.	סלעי גיר עם מעט אדמת סחף.	מתון, מושפע מקרבת הים ורכס הכרמל, לחות גבוהה.	מצפון מחצבת שפייה, ממערב כביש 652, ממערב גבול רמת מנשה, מדרום נחל ברקן.	בקעת הנדיב (Hanadiv) (Valley)
חורש עשיר ומעינות רבים.	בעיקר רנדזינה על סלעי קירטון, עם אזורים מסויימים של גרומולסולים בעמקים.	ים-תיכוני מתון. הגובה (200–400 מ') מייצר לילות קרירים יחסית. יש השפעה של רוחות מערביות מהים, עם לחות בינונית. משקעים של בערך 500–600 מ"מ בשנה. קיץ חם אך ממוזג יחסית.	מצפון כביש 67 ועד יקנעם עילית, ממערב תחילת העליות ליערות מנשה (חורשן, חן ואלונה), מדרום נחל עדה וקו נפת יזרעאל, ממזרח כביש 66 הגובל עם עמק יזרעאל.	רמת מנשה (Menashe) (Hills)
אזור על: ההר המרכזי (Central Mountains): מגובה 550 מ' ומעלה מצפון, מדרום, ממזרח וממערב. גובל מצפון וממערב באזור מורדות ההר, ממזרח באזור העמקים, מדרום באזור הנגב (ירידה מגובה 550 בצד מערב באזור אפליסיון הרי יהודה עד לקו המערבי שלו).				
נמוך יותר מבינימין, יותר קרקות רנדזינה רדודות.	טרה רוסה אדומה ורנדזינה על סלע גיר קשה או רך. לעיתים קרקות רדודות מאוד.	ים-תיכוני קריר, גשום, לילות קרים ולעיתים מושלג בחורף. קיץ מתון, משרע טמפ' גדול, השפעה מסוימת מהים.	מצפון הכפרים באלטה ושכם וקו שטח C, ממזרח קו גובה 550 מ', מדרום נחל איילון, ממערב קו גובה 550 מ'.	הרי שומרון (Samaritan) (Hills)
גבוה יותר מהשומרון עם יותר אדמות טרה רוסה.	טרה רוסה אדומה ורנדזינה על סלע גיר קשה או רך. לעיתים קרקות רדודות מאוד.	ים-תיכוני קריר, גשום, לילות קרים ולעיתים מושלג בחורף. קיץ מתון, משרע טמפ' גדול, השפעה מסוימת מהים.	מצפון נחל איילון, ממזרח וממערב קו גובה 550 מ', מדרום נחל שילה.	הרי בנימין (Binyamin) (Hills)
חלק מאפליסיון יהודה	טרה רוסה אדומה ורנדזינה על סלע גיר קשה או רך. לעיתים קרקות רדודות מאוד.	ים-תיכוני קריר, גשום, לילות קרים. קיץ מתון עם השפעה מסוימת מהים.	משתרע ממזרח לקו: ממפגש קו שביתת הנשק 1949 עם נחל בית חנן, מצפון-מזרח למבוא חורון ומצפון- מערב לנטף; דרומה עד כביש 38, ממזרח לפארק איילון-קנדה; לאורך כביש 38 עד כביש הגישה ליער הקדושים; מזרחה עד קו הרכס בגובה 300	הרי יהודה (Judean Hills)

			מ'; דרומה לאורך קו הרכס עד עמק שורק; סביב העמק מדרום ומערבה לאורך קו גובה 300 מ' עד כביש 3855 מדרום-מזרח לזנוח; דרומה בכביש 3855 עד צומת 3855/375; מזרחה לאורך נחל סנסן עד קו הרכס בגובה 400 מ'; לאורך הרכס עד קו שביתת הנשק ומערבה עד כביש 35. כולל את קיבוץ רמת רחל (כביש 60 ממערב, קו שביתת הנשק מדרום וממזרח, דרך אשר וינר מצפון).	
הופרד מאפליסיון יהודה אך דומה לו במאפיינים	טרה רוסה אדומה ורנדזינה על סלע גיר קשה או רך. לעיתים קרקעות רדודות מאוד.	ים-תיכוני קריר, גשום, לילות קרים ולעיתים מושלג בחורף. קיץ מתון, משרע טמפ' גדול, השפעה מסוימת מהים.	ממערב קו הגבול עם הרי יהודה, מדרום-מערב אפליסיון הנגב, מדרום מקביל לקו שטח C, ממזרח מקביל לכביש 60, מצפון נחל רבדים ועד צפון ראש צורים.	גוש עציון (Gush Etzion)
תנודות קיצוניות בטמפרטורות.	אדמה חרסיתית-חולית, דלה. שינוי בקרקע – לס סיין.	ירידה בכמות המשקעים אל מתחת ל-250 מ"מ. גבול האקלים הצחיח, יבש מאוד, לילות קרים.	מצפון קו שטח B ועד הישוב כרמל (לא כולל), מדרום-מזרח גובה 750 מ' ועד גבול שטח C, מדרום-מערב גובה 550 מ', ממערב כביש 60.	הר חברון (Hebron Hills)

אזור על: מורדות ההר (Foothills): ממזרח קו גובה 550 מ' (גובל בהר המרכזי), מצפון להר המרכזי הגבול נכנס ממזרחה עד הגבול עם אזור העל 'עמקים' (גובה 200 מ'), מצפון גבול גובה 200 מ' עד המפגש במערב עם גבול שטח C (נפת חדרה); משם הגבול המערבי יורד דרומה בקו גובה 150 מ' עד למפגש עם גבולות אפליסיון 'יהודה'. רצועה נוספת דרומית לאפליסיון יהודה ועד אפליסיון נגב (ממזרח וממערב קו גובה 550 וקו גובה 150 מ').

הרי הגלבוע (Gilboa) (Foothills)	מעל גובה 150 מ'; ממזרח שמורת טבע הגלבוע (מעל 150 מ'), ממערב קו שטח C.	אזור מעבר – בין לח ויבש, טמפרטורות קיץ גבוהות אך רוחות מערביות חזקות.	גירית ובזלתי בנקודות ספציפיות בלבד.	אזור מובדל גאולוגי, מתאפיין בתצורת בר- כוכבא.
מורדות יהודה (Judean) (Foothills)	מצפון קו שטח C ומועצה אזורית גזר עד המפגש עם כביש 1, ממערב גבולות מועצה אזורית מטה יהודה (מקביל לכביש 6), מדרום כביש 353 עד המפגש עם גבולות מועצה אזורית לכיש.	רוחות קטבטיות (Katabatic winds) נוצרות בלילה כאשר האוויר הקר, הצפוף והכבד יותר "גולש" במורד מדרונות הרים ועמקים בגלל כוח הכובד. ולכן נוצרת זרימת אוויר קבועה יחסית שמביאה לאיזורור טבעי באזורים הנמוכים.	טרה רוסה וגירית.	

אזור על: העמקים (Rift Valleys): אזור השבר הסורי-אפריקאי ועמק יזרעאל; גובל בגליל, בגולן ובהר המרכזי ועד הקו הצפוני של אפליסיון נגב.

עמק יזרעאל (Jezreel) (Valley)	מצפון גובל ב'גליל תחתון'; מגבול הגליל התחתון על כביש 77 עד מחלף תל קשיש, מערבה בגבול 'רמת מנשה' כביש 66 עד קו שטח C מדרום; משם צפון-מזרחה עד הגבולות המערביים של גן נר וגן לאומי מעין חרוד עד כביש 71; מצומת יששכר צפונה בכביש 716 עד המפגש עם הגבול הדרומי של 'הגליל התחתון' (עד הגבול המזרחי של מ.א. עמק יזרעאל).	אקלים ים תיכוני, קיץ חם ולח. משרע טמפ' נמוך בקיץ. חורפים מתונים עם משקעים בין 500- 600 מ"מ.	קרקעות חרסיתיות כבדות ומינרליות, פוריות מאוד אך עם ניקוז מוגבל (מועדות להצפות).	
--------------------------------------	--	--	---	--

אזור על: מישור החוף (Coastal Plain): ממזרח כביש 70/כביש 6/כביש 4 במורדות הכרמל, ממערב
הים, מצפון הגבול הצפוני, מדרום הגבול עם רצועת עזה והקו הצפוני של אפליסיון 'נגב'.

שפלת החוף (Judean Lowlands)	ממזרח גובל ב'מורדות יהודה', מצפון כביש 1 עד גבולות יער בן שמן מצפון-מזרח, ממערב כביש 4404 וגבולות לוד/רמלה; דרומה בכביש 40 עד צומת קרית עקרון, מערבה בגבולותיה הדרומיים של רחובות; דרומה במקביל למסילת הרכבת (כביש 42 שהופך לכביש 4) עד צומת אמונים; דרומה בכביש 232 עד צומת הודיה, מערבה לברכיה ובקו ישר מקביל לכביש 4 עד מסילת הרכבת (אשקלון-קרית גת); במפגש עם כביש 352 מתחבר לגבול הצפוני של אפליסיון נגב.	ים תיכוני קלאסי, קיץ חם עם לחויות גבוהות (70-80%), חורף מתון עם טמפ' נוחות ומשקעים בין 400-600 מ"מ (יורדים ככל שנעים מזרחה).	מגוונות ומשתנות ממזרח לכיוון מערב- רנדזינה חומה/בהירה, קרקעות חרסיתיות, קרקעות חומות/לסיות, קרקע סיינית וחולית
-------------------------------------	--	---	---

אזור על: הנגב (Negev Desert): מצפון קו בין מצדה ליער יתיר והגבול הדרומי של אזור יהודה; כביש בין
מיתר לבית קמה, כביש 334 בין בית קמה לשדרות. ממזרח, ממערב ומדרום גבולות המדינה.

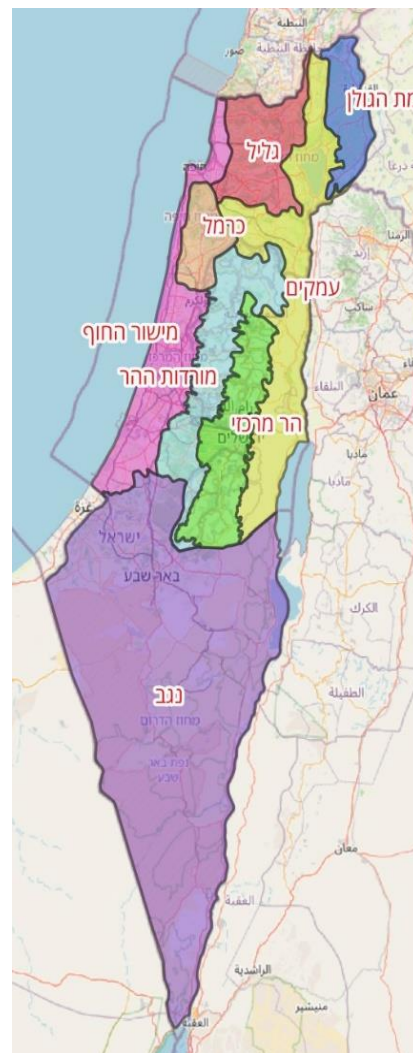
בקעת ערד (Arad Plateau)	מדרום כביש 31, מצפון שמורת טבע מצוק ההעתקים, ממזרח מורדות העיר ערד, ממערב גן לאומי תל ערד.	יבש וחם, לילות קרים במיוחד.	רדודה, לרוב לסית.
יער יתיר (Yatir Forest)	מצפון קו שטח C, ממזרח שיא גובה הר עמשא, מדרום וממערב גבולות יער יתיר; הגבול הדרומי משתנה עם השינוי בגובה.	ירידה בכמות המשקעים אל מתחת ל-250 מ"מ. גבול האקלים הצחיח, יבש מאוד, לילות קרים.	אדמה חרסיתית- חולית, דלה. שינוי בקרקע - לס סייני.
			תנודות קיצוניות בטמפרטורות.

הר הנגב (Negev) (Highlands)	מעל קו גובה 500 מ' (הגבוה באזורי הנגב).	הרי מדברי, חורפים קרים (לעיתים מושלג), קיץ חם ויבש, לילות קרים.	ליתוסול, לס וגבס.	האזור הגבוה ביותר בנגב (מעל 500 מ').
-----------------------------------	--	--	----------------------	--

מפות אזורי היין המעודכנות- אזורי העל (1) ואזורי המשנה (2)

איור 2: מפת יין- אזורי משנה

איור 1: מפת יין- אזורי על

למידע נוסף והעמקה, [בקישור למצגת המצורפת למסמך](#) זה ניתן למצוא מידע על פעילות
הוועדה וכן מפות תקריב על אזורי העל והמשנה שהוגדרו.

הגשת התייחסויות: לאור האמור לעיל, קול קורא זה, מבקש לקבל תגובות הציבור בנוגע
למפה המעודכנת לעניין אזורי גידול גיאוגרפיים של יין בישראל. הציבור מוזמן להעיר
הערות ככל שישנן ולהעבירן לכתובת הדוא"ל - hzfcs@MOH.GOV.IL עד לתאריך 12.8.26